

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 22. Quænam opinio dicatur probabilior.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42634

Inst. II. Illa probabilitas opinionis probabilis vel cognoscetur certò vel tantùm probabiliter ; si certò, erit certa probabilitas ; si tantùm probabiliter, dabitur processus in infinitum, ita *Eliz. R.* Judicium directum circa probabilitatem opinionis erit tantùm probabile, habeo tamen aut habere potero simul iudicium reflexum, quo certò cognoscam illud iudicium probabile existere in meo intellectu ac niti motivo probabili tantùm, in quo iudicio sistam.

Inst. III Saltem sic opinans non dicet absolute, sic mihi videtur, nam hoc esset dicere, sic mihi est absolute probabile, sed dicet, sic mihi videtur videri. *R.* Absolute dicit, probabilitas illius opinionis mihi videtur dari in rerum natura, ubi *probabilitas* est tantùm objectum, actus autem id enunciatus, absolute id enunciat, sed ex motivo tantùm probabili, ergo absolute dicit, sic videtur, id enim potest absolute dici vel certò vel tantùm probabiliter, uti sæpe dictum est.

Q. 22. Quanam opinio dicatur probabilior. R. 134

§. I. Probabilior intrinsecè est, quæ pro se habet meliores rationes ; probabilior extrinsecè, quæ pro se habet maiorem auctoritatem : quòd si una habeat rationes meliores, & altera maiorem auctoritatem, illa simpliciter est probabilior, quæ habet rationes meliores, quia auctoritas fundatur in rationibus, nec auctores plus valent, quàm valeant rationes, quas afferunt, vel quas præsumuntur habere, uti dictum est n. 113.

§ II Si opiniones sint circa revelata, illa est probabilior, pro qua videtur potius stare revelatio ; si circa res spectantes ad jus positivum, illa est probabilior, cui magis favent leges vel consuetudo, quæ est optima legum interpretis ; si circa mentem legislatorum vel circa intelligentiam legum, etiam naturalium,

lium, plus tribuendum est antiquis quàm recentibus, quia illi fuerunt magis vicini auctoribus legum & ab initio interpretes earum; si sint circa materias fidei & morum, plus est tribuendum Sanctioribus quàm aliis, quia illi & ampliùs illuminantur à Deo & meliùs sciunt mystica discernere; circa materias attingentes conscientiam, plus tribuendum Theologis quàm Juristis; circa materias juridicas, plus Juristis, quàm Theologis &c., quia cuique in sua arte & professione est magis fidendum.

¶ 35 §. III. Major numerus auctorum, per se loquendo, facit majorem auctoritatem, quia plures oculi plus vident quàm pauciores: intellige tamen, cæteris paribus, nam S. *Aug.* de doctr. Christ 1. 2. c. 8. loquens de auctoritate extrinseca manifestè docet graviores auctores & pauciores posse æquivalere pluribus non ita gravibus, uti rectè expendit *Ess.* in app. a. 126. *Nav.* ait, quòd opinio, quæ docetur à sex doctoribus eam ex professo tractantibus sit censenda communior & probabilior, quàm quæ tenetur à 50. aliis, qui alicujus alterius auctoritatem sequuntur; & hoc demonstrat *Carden.* in 1. crisi. d. 11. c. 2. a 4. item in 2. crisi d. 3 n. 9. Similiter plus tribuendum est scribentibus absque passione & particulari affectu, quàm antecedenter affectis uni parti aut pro una æmulantibus, ideoque plus docentibus indifferenter & sine spe lucri, quàm advocatis unius partis; plus liberè dicentibus, quòd sentiunt, quàm obligatis ad sequendum unum auctorem vel certam viam. Videri potest *Laurent.* hìc d. 4. à n. 62.

¶ 36 Q. 23. An opinio aliqua censei debeat probabilior vel etiam probabilis, hoc ipse quòd doceatur à pluribus vel à multis. R. Cum *Carden.* in 1. crisi d. 11. à n. 197. non semper, uti ostenditur in exemplis apud *Carden.*, nam

Quinque